

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัย นายวิวัติ นาคนชม

กรรมการที่ปรึกษา 1. รศ.วิไลวงศ์ กฤษณะภูติ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
2. รศ.ดร.อิสระ สุวรรณเบล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีที่พิมพ์ พ.ศ.2548

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2) เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Action Research: PAR) พื้นที่การศึกษาคือ แหล่งท่องเที่ยวบ้านฟ้าเหลือง ม.6 ต.หนองเรือ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น โดยชุมชนได้จัดตั้งกลุ่มที่เป็นตัวแทนของชุมชนชื่อ กลุ่มอนุรักษ์แหล่งบ้านฟ้าเหลือง ทำการวิจัยร่วมกับนักวิจัยและนักพัฒนา ร่วมกันศึกษาปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันติดตามผล และร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้นได้เกิดกลุ่มอนุรักษ์แหล่งบ้านฟ้าเหลืองที่มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีโครงสร้างการบริหารจัดการ มีคณะทำงาน มีกฎข้อบังคับกลุ่มฯ มีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน มีความเข้มแข็ง มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

รูปแบบการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ให้สัญญาข้อตกลงกับกลุ่มอนุรักษ์แหล่งบ้านฟ้าเหลือง เข้าทำการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มฯ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทำหน้าที่เพียงกำกับดูแล และสนับสนุนส่งเสริมเท่านั้น การศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ทำให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทำให้เกิดความประหยัดและคุ้มค่า โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของชุมชนซึ่งจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคตต่อไป

Title: Communal Participation in Managing Tourist Attractions

Author: Virat Nakhonchom

Advisor: Associate Professor Wilaiwatt Grisanaputi

Associate Professor Dr. Isara Suwanabol

Degree: Master of Public Administration

Northeastern University, year 2005

Abstract

The objectives of this study include 1) to study the participation of the community in managing tourist attractions 2) To find management models that stress on participation of the community. This study involves participation from the community. This study employs *Participatory Action Research* (PAR). The area of study covers tourist attractions at Ban Far Luam, Village No. 6, Nongrua, Khonkaen. The community has formed a group of representatives called "A Group of Conservation of Water Rafting Ban Far Luam". This group worked together with researchers and local developers. Together, they studied the problems, planned, worked together, and followed up on results. In addition, they worked together to conserve the environment of the community.

This study, participation of the community in managing tourist attractions, has found that a Group of Conservation of Water Rafting Ban Far Luam is knowledgeable and possess skills necessary for managing tourist attractions. The Group has a management structure and taskforce. They have established their own rules and regulations. They have clear visions and strategies for achieving their goals. The Group is strong. Environmental responsibility is in the Group members' consciousness.

In term of management models that stresses on the communal participation, this study has found that Provincial Administration Organization (PAO) has agreed to permit the Group of Conservation of Water Rafting Ban Far Luam to manage the tourist attractions and the environment in accordance with the Group's objectives. The Khon Kaen PAO only assumes the role of monitoring and supporting the Group. This *participatory action research* has led to cooperation between PAO and local community in managing the communal tourist attractions. This is a new phenomenon for PAO. The cooperation leads to cost-savings and cost-effectiveness. The participation from the community has certainly increased the awareness of people in the community in term of conservation of the natural resources and the environment. There is a pride in local wisdom that would entail future sustainability.